

15.5.2020

VN/9799/2020

VN/9799/2020-OKM-2

Anordnare av yrkesutbildning

Ordnande av utbildning, exempel massagebranschen

Ärende Ordnande av utbildning, exempel massagebranschen

Flera har tagit kontakt med undervisnings- och kulturministeriet i frågan om att ordna och anskaffa yrkesutbildning särskilt i massagebranschen. Ministeriet har uppmärksammat felaktiga tillvägagångssätt vid ordnandet av utbildning och sammanställt följande aspekter som ministeriet vill att alla som ordnar yrkesutbildning ska vara uppmärksamma på i fortsättningen.

Ordnande av yrkesexamen och yrkesutbildning enligt anordnartillstånd

Anordnare av yrkesutbildning kan bara ordna yrkesexamen och utbildning inom ramarna för sitt anordnartillstånd (lag om yrkesutbildning 531/2017, 22 §). Till exempel yrkes- och specialyrkesexamen i massage (fram till den 31 december 2018 yrkes- eller specialyrkesexamen för massör) kan bara ordnas av dem som enligt sitt anordnartillstånd har rätt att ordna examen ifråga.

Utbildningsanordnare som ordnar yrkesutbildning är en myndighet som ordnar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning. Utbildningsanordnaren kan inte lägga ut de uppgifter som denne har enligt lag på entreprenad. Enligt lag ansvarar utbildningsanordnaren till exempel för:

- antagning av studerande och att den personliga utvecklingsplanen för kunnandet utarbetas och uppdateras. Vid antagning av studerande måste de förordningar som rör antagningen iakttas (38–43 §). Till exempel yrkes- och specialyrkesexamina i massage hör till de yrkesinriktade examina som använder examensspecifika krav på hälsotillståndet (SORA-examina) där man måste beakta hindren för antagning av studerande (81 §).
- identifiering av studerandens tidigare förvärvade kunnande (46 §), erkännande av studerandes tidigare förvärvade kunnande (47 §)
- planering av förvärvande av kunnande (48 §)
- planering och genomförande av handledning och stödinsatser som studeranden behöver och studier som stöder studiefärdigheterna (63 §) eller särskilt stöd (64 §) med beaktande av studerandens behov och rättigheter
- ordnande av utbildning baserad på läroavtal och utbildningsavtal (70 § och 71 §)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo@minedu.fi

- planering av påvisande av yrkesskicklighet eller kunnande som examen eller utbildningen förutsätter som en del av studerandens personliga utvecklingsplan (49 §).

Utbildning som ordnas på en arbetsplats

Utbildning som ordnas på en arbetsplats är förvärvande av kunnande på en utomstående arbetsplats där studeranden utför praktiska arbetsuppgifter. Förvärvande av kunnande i utbildningsanordnarens egen inlärningsmiljö är inte utbildning som ordnas på en arbetsplats.

Utbildning baserad på läroavtal eller utbildningsavtal förutsätter bland annat att den arbetsplats där utbildningen kan tillhandahålla tillräckligt med produktions- och serviceverksamhet, nödvändiga verktyg och personal som besitter den yrkesskicklighet och den utbildning och arbetserfarenhet som krävs för att ge en utbildning som motsvarar examensgrunderna, den personliga utvecklingsplanen för kunnandet och ordnandet av yrkesprov. På den arbetsplats där utbildningen sker ska den studerande ha en ansvarig arbetsplatshandledare med tillräcklig yrkesskicklighet, utbildning eller arbetserfarenhet.

Anskaffning och försäljning av utbildning

Utbildningsanordnaren kan anskaffa utbildning endast i enlighet med 30 § i lagen om yrkesutbildning. Undervisnings- och kulturministeriet har samlat anvisningar för anskaffning av utbildning och de finns på ministeriets webbsida på adressen <https://minedu.fi/sv/att-anordna-utbildning>.

Utbildning som ordnas av en aktör som erbjuder utvecklingstjänster för kunnande på företagsekonomiska grunder är en verksamhet som sker på en konkurrensumsatt marknad. Sådana aktörer beviljas inte statsandelsfinansiering för verksamheten. Om utbildningsanordnaren anskaffar till exempel utbildning från en aktör i enlighet med 30 § ska utbildningsanordnaren se till att anskaffningen sker i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016).

Utbildningsanordnaren kan sälja utbildning i enlighet med sitt anordnartillstånd endast som uppdragsutbildning i enlighet med 33 § eller 35 § i lagen om yrkesutbildning eller som utbildningsexport eller till andra utbildningsanordnare när dessa anskaffar utbildning i enlighet med 30 §.

Avgifter som tas ut av de studerande

Utbildningsanordnaren kan ta ut en avgift av studerande som avlägger yrkesexamen eller specialyrkesexamen och denna avgift kan vara högst 25 procent av de kostnader som utbildningsanordnaren räknat ut att utbildningen ger upphov till (undervisningsministeriets förordning om grunderna för vissa avgifter som tas ut av elever och studerande 1323/2001, 4 §). Utbildningsanordnaren kan ta ut en avgift bara för en utbildning som leder till examen. En avgift kan alltså tas ut endast för en utbildning som ordnas för förvärvande av kunnande som är nödvändigt för att avlägga en examen. Det egentliga avläggandet av examen dvs. påvisandet, bedömningen och intygandet av kunnandet är avgiftsfria för studeranden. Utbildningsanordnaren kan inte ta ut en avgift för yrkesprov.

Strävan efter ekonomiska fördelar och snedvridning av marknadsläget

Yrkesexamen eller yrkesutbildning får inte ordnas för att uppnå ekonomisk vinst (28 §). Yrkesutbildningen får inte generera ekonomisk vinst för ägaren eller någon annan som deltar i verksamheten eller upprätthåller den. Om yrkesutbildningen genererar ett överskott måste detta överskott användas till yrkesutbildningen, till att utveckla den och investera i den.

Utbildningsanordnaren måste se till att statsandelsfinansieringen inte snedvrider den konkurrensumsatta marknaden. Offentliga medel till yrkesutbildning dvs. statsandelsfinansiering eller statsunderstöd får inte användas till att täcka utgifter för varor och tjänster som utbildningsanordnaren producerar enligt företagsekonomisk prissättning och som inte är verksamhet som avses i lagen om yrkesutbildning.

Utbildningsanordnaren måste också se till att dennes verksamhet inte genererar en sådan vinst för ett företag på en konkurrensutsatt marknad som samarbetsföretaget inte skulle ha fått under vanliga marknadsförhållanden.

Utbildningsanordnares verksamhet på marknaden

Anordnartillstånd för yrkesexamen och yrkesutbildning kan beviljas en aktör som bedriver närings- och affärsverksamhet. Verksamhet i enlighet med anordnartillstånd måste emellertid avskiljas från annan verksamhet (statsrådets förordning om yrkesutbildning (673/2017, 8 §). Den som ansöker om anordnartillstånd måste påvisa att denne kan visa organisatoriskt (till exempel genom att avskilja företagsekonomisk verksamhet för självständig juridisk person) eller bokföringsmässigt att statsandelsfinansieringen inte används till att täcka kostnader för företagets verksamhet eller produktutveckling. Utbildningsanordnaren har skyldighet att se till att med hjälp av sin bokföring kunna intyga att yrkesutbildning som avses i anordnartillståndet har avskilts från eventuell företagsverksamhet.

Utbildningsanordnaren måste bedriva sin företagsverksamhet (till exempel i fråga om produktutveckling, operativ verksamhet och prissättning) så att den fungerar helt på marknadens villkor. Om utbildningsanordnaren säljer sina utbildningstjänster som affärsverksamhet helt marknadsorienterat får utbildningstjänsterna inte marknadsföras på ett vilseledande sätt.

Utvecklingstjänster för kunnande som säljs på företagsekonomiska grunder får inte marknadsföras som yrkesinriktad examensutbildning eller utbildning som leder till examen. De studerande ska inte få uppfattningen att den utbildning som marknadsförs är sådan utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning och följer lagens examensstruktur. Marknadsföringen av utbildningen får inte heller ge uppfattningen att utbildningstjänster som säljs i samband med affärsverksamhet är yrkesutbildning enligt undervisnings- och kulturministeriets anvisningar. Det här gäller såväl utbildningsanordnare som bedriver affärsverksamhet som sådana aktörer som erbjuder utvecklingstjänster för kunnande på företagsekonomiska grunder.

Bedömning av kunnande utan deltagande i examensutbildning

Utbildningsanordnaren ska erbjuda studeranden en möjlighet att avlägga examen eller en examensdel även utan att delta i en examensutbildning samt i samarbete med sådana aktörer som på företagsekonomiska grunder erbjuder utvecklingstjänster gällande kunnande (52 §). Yrkesexamen eller examensdelarna kan avläggas genom att visa kunnande i ett yrkesprov oberoende var och hur kunskapen har förvärvats. Utbildningsanordnaren ansvarar för upprättandet av en personlig utvecklingsplan och bedömer sökandens möjligheter att delta i visandet av sitt kunnande dvs. i yrkesprovet.

Utbildningsanordnaren ska hänvisa sökande att söka sig till en annan utbildningsanordnares utbildning eller vid behov till någon annan lämplig tjänst om utbildningsanordnaren inte antar den sökande som studerande (42 §).

För studeranden vars kunnande endast bedöms får utbildningsanordnaren prestations- och effektivitetsfinansiering. De kostnader som uppstår på grund av bedömningen av kunnande ska täckas av statsandelsfinansieringen. Utbildningsanordnaren kan inte sälja utvecklingstjänster gällande bedömning av kunnande till en aktör som erbjuder utvecklingstjänster gällande kunnande på företagsekonomiska grunder och utbildningsanordnaren kan inte ta ut en avgift av studeranden för bedömning av kunnande (yrkesprov).

Utbildningsanordnaren ansvarar för bedömningen av delarna av yrkesexamen (52–53 §). Bedömning av kunnande är en offentlig förvaltningsuppgift som utbildningsanordnaren inte kan lägga på entreprenad eller anskaffa från företag som erbjuder utvecklingstjänster. Två bedömare som utbildningsanordnaren utser ska tillsammans utföra bedömningen av kunnandet. Den ena bedömaren vara lärare eller av särskilda skäl någon annan företrädare för utbildningsanordnaren, och den andra ska företräda arbetslivet. Bedömarna ska ha tillräcklig yrkesskicklighet och kunnande i anknytning till den examen som ska avläggas och i synnerhet till den examensdel som ska bedömas samt tillräcklig förtrogenhet med

bedömning och grunderna för den examen som avläggs. Utbildningsanordnaren ska introducera bedömare som företräder arbetslivet i bedömningen av kunnandet. (54 §)

Utbildning som erbjuds av aktörer som erbjuder utvecklingstjänster på företagsekonomiska grunder är inte underkastad offentlig tillsyn. Folkpensionsanstalten fattar beslut om studierätt vid annan utbildning som är underkastad offentlig tillsyn (lagen om studiestöd 4 a §).

Mer information om samarbetet med aktörer som erbjuder utvecklingstjänster gällande kunnande finns i de anvisningar som finns på ministeriets webbplats på adressen <https://minedu.fi/sv/att-anordna-utbildning>.

Uppföljning och åtgärder

Utbildningsanordnaren ska även i fortsättningen följa upp och bedöma om den yrkesutbildning som denne ordnar till alla delar motsvarar lagstiftningen om yrkesutbildning. Undervisnings- och kulturministeriet följer upp utbildningsanordnarnas verksamhet som en del av styrningen av yrkesutbildningen och vidtar vid behov åtgärder. Uppföljningen gäller även utbildningen i massagebranschen.

Enligt lagen om yrkesutbildning 29 § kan undervisnings- och kulturministeriet ändra utbildningsanordnarens anordnartillstånd utan att denne har ansökt om detta. Detta är möjligt om ordnandet av examen och utbildning märkbart avviker från behovet av kunnande eller om andra särskilda skäl i anslutning till ordnandet av examen och utbildning eller statsfinansiella skäl kräver det.

Undervisnings- och kulturministeriet kan också utan ansökan ändra eller dra tillbaka anordnartillståndet om examen och utbildning ordnas på ett sätt som väsentligt strider mot lagen om yrkesutbildning eller de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen om yrkesutbildning. Undervisnings- och kulturministeriet ska enligt lag ge utbildningsanordnaren tillfälle att inom en skälig tid rätta till bristerna innan anordnartillståndet ändras eller återkallas.

Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) kan undervisnings- och kulturministeriet genom sitt beslut avbryta utbetalningen av finansiering till anordnaren av yrkesutbildning enligt nämnda lag om det är uppenbart att mottagaren av finansieringen inte längre ordnar sådan verksamhet som finansieringen beviljats för eller mottagaren agerar i strid med lagar och förordningar eller föreskrifter som utfärdats på grundval av dessa.

Ytterligare upplysningar

Anna Kankaanpää, regeringsråd, 029 533 0403, anna.kankaanpaa@minedu.fi

Tarja Koskimäki (Nyland), överinspektör, tfn 02953 30166, fornamn.efternamn@minedu.fi

Jukka Lehtinen, undervisningsråd (Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland, Birkaland, Egentliga Finland och Satakunta), tfn 02953 30183, fornamn.efternamn@minedu.fi

Anne Mårtensson, undervisningsråd (Kymmenedalen, Södra Karelen, Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen), tfn 02953 30104, fornamn.efternamn@minedu.fi

Mari Pastila-Eklund, undervisningsråd (Södra Österbotten, Österbotten, Mellersta Österbotten och Mellersta Finland), tfn 02953 30249, fornamn.efternamn@minedu.fi

Tiina Polo, undervisningsråd (Norra Österbotten, Kajanalands och Lapplands), tfn 02953 30022, fornamn.efternamn@minedu.fi

Överdirektör

Mika Tammilehto

Regeringsråd

Anna Kankaanpää

**För
kännedom**

Regionförvaltningsverken
Ammatillisen Aikuiskoulutuksen johtajat ry
Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
Elinkeinoelämän oppilaitokset EOL ry
Folkpensionsanstalten
Utbildningsstyrelsen
Bildningsarbetsgivarna rf
Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Ledare för Yrkesutbildningen i Finland rf
Finlands Folkhögskolförening ry
Finlands konservatorieförbund r.y.
Finlands Kommunförbund rf
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
Läroavtalssakkunniga i Finland rf
Arbets- och näringsministeriet
Arbetslivskommissionerna
Urheiluopistojen Yhdistys Ry